

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů

NÁZEV NÁVRHU OPATŘENÍ KE KONZULTACI:

Návrh opatření obecné povahy analýzy trhu č. A/3/XX.2022-X, trhu č. 3 – velkoobchodní trh přístupu k mobilním službám

Čj.: ČTÚ-25 085/2022-611

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE DOTČENÉHO SUBJEKTU:

Obchodní firma / název / jméno a příjmení: PODA a.s.

IČO (bylo-li přiděleno): 25816179

Kontaktní osoba (vč. telefonního čísla a adresy elektronické pošty):

Ing. Martin Šigut, předseda správní rady, tel.: 777 723 365, sigut@poda.cz

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ:

TOTO PODÁNÍ NA VYZNAČENÉM MÍSTĚ OBSAHUJE OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ SPOLEČNOSTI PODA. A.S. OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ JE OZNAČENO ZNAČKAMI [ZAČÁTEK OBCHODNÍHO TAJEMSTVÍ] A [KONEC OBCHODNÍHO TAJEMSTVÍ].

Český telekomunikační úřad bude považovat zde poskytnuté informace za důvěrné, pouze pokud je dotčený subjekt označí jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství.

Český telekomunikační úřad si vyhrazuje právo použít poskytnuté údaje, s výjimkou údajů označených jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství, a tyto údaje též uveřejnit podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě.

Pokud dotčený subjekt označí připomínku, popřípadě její část, za důvěrnou nebo jako obchodní tajemství, pak taková připomínka nebude uveřejněna na diskusním místě. Obdobně se postupuje i v případě stanovisek a názorů.

Připomínky, které nebudou uveřejněny na diskusním místě, se podle čl. 9 odst. 3 Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě nevypovídají.

I. PŘIPOMÍNKY K JEDNOTLIVÝM ČÁSTEM/USTANOVENÍM NÁVRHU OPATŘENÍ:

1. Připomínka č. 1 k celému textu návrhu

Návrh změny:

Navrhujeme a podporujeme zachování všech ustanovení výrokové části předmětného OOP jako věcně správných a potřebných k ochraně mobilních virtuálních operátorů i na ně navázaných spotřebitelů v České republice. S ohledem na nedostatek smluvního zajištění stávajících velkoobchodních vztahů žádáme přijetí a stanovení účinnosti navrhované regulace v co nejkratším časovém horizontu.

Odůvodnění:

Jakožto subjekt, který v současné době na českém trhu působí jako mobilní virtuální operátor využívající velkoobchodní služby jednoho z MNO, vítáme postup Úřadu spočívající v dočasné regulaci velkoobchodního trhu přístupu k mobilním službám elektronických komunikací včetně stanovení podniků s významnou tržní silou a uložení dočasných povinností. Velkoobchodní trh přístupu k mobilním službám v České republice v současné době čelí stavu, který se může projevat jako tržní selhání, a na který je třeba razantně reagovat v zájmu mobilních virtuálních operátorů i zákazníků využívajících jejich služby.

Trh velkoobchodního přístupu k mobilním službám elektronických komunikací v České republice čelí dlouhodobě neochotě mobilních síťových operátorů navazovat smysluplné obchodní vazby při poskytování velkoobchodních mobilních služeb elektronických komunikací. Mnoho operátorů, mezi něž se řadí i naše společnost, se tak potýká s nemožností sestavit životaschopné obchodní modely založené na takových velkoobchodních službách.

Naše společnost PODA a.s. je jedním z nejméně dvanácti mobilních virtuálních operátorů, kterým v minulém roce dodavatel velkoobchodních mobilních služeb, společnost T-Mobile Czech Republic a.s., bez předchozího projednání a jen s krátkou tříměsíční výpovědní dobou vypověděl smlouvu na dodávky velkoobchodních mobilních služeb. Ačkoliv jsme se společností T-Mobile bez zbytečného odkladu po uvedené výpovědi vstoupili do jednání o uzavření nové smlouvy, a ačkoliv byla původní výpovědní doba na základě ingerence Českého telekomunikačního úřadu prodloužena, následně uzavřená velkoobchodní smlouva nese znaky jednostranně vynucených podmínek, které v rámci vyjednávání nebylo možné mitigovat, a to pro pravděpodobný principiální nezájem společnosti T-Mobile velkoobchodní mobilní služby za ekonomicky příznivých podmínek poskytovat. Sjednané podmínky prakticky vylučují sestavení smysluplné maloobchodní nabídky, která by mohla být z pohledu zákazníka konkurenceschopná a která by zároveň umožňovala ziskové podnikání naší společnosti v oblasti mobilních služeb elektronických komunikací.

[ZAČÁTEK OBCHODNÍHO TAJEMSTVÍ] [REDAKCE]

[REDAKCE] [KONEC OBCHODNÍHO TAJEMSTVÍ] Tím se prohlubuje již tak citelný rozdíl v atraktivitě našeho portfolia a nabídek mobilních síťových operátorů založený

dlouhodobě nepříznivými cenovými i dalšími velkoobchodními podmínkami MNO. Dochází tak k setrvalému odlivu zákazníků naší společnosti odebírajících mobilní služby a spolu s dalšími faktory uvedeným v tomto podání je naše společnost efektivně vytlačována z účasti na trhu mobilních služeb elektronických komunikací. Situaci přitom nelze efektivně řešit nákupem služeb od jiného mobilního síťového operátora, je tomu tak proto, že přechod k jinému poskytovateli velkoobchodních mobilních služeb je technologicky náročný a nákladný proces, který nelze realizovat v krátkém časovém horizontu. Očekáváme přitom, že přístup obou dvou ostatních velkých MNO bude totožný jako v případě společnosti T-Mobile. Žádnou nabídku na dodávky velkoobchodních mobilních služeb jsme od jiných MNO neobdrželi.

Shora popsaný stav je ztěžován skutečností, že trh velkoobchodních mobilních služeb je dlouhodobě zásadně deformován vysokými velkoobchodními cenami mobilních služeb a vynucováním nepřiměřených smluvních i obchodních podmínek ze strany tří velkých MNO. Tyto bariéry jsou natolik intenzivní, že mají rdousící efekt na podnikání subjektů odebírajících velkoobchodní mobilní služby za účelem nabízení mobilních služeb koncovým zákazníkům. Naše společnost je z tohoto důvodu nucena poskytovat mobilní maloobchodní služby se ztrátou, jen aby udržela alespoň většinu svých koncových zákazníků, kterým vedle mobilního přístupu poskytuje i služby v pevném místě. Realita na trhu velkoobchodních mobilních služeb je tak dle našeho názoru horší, než jak vyplývá z předkládaného návrhu.

2. Připomínka č. 2 k řádkům 121 až 126 návrhu

Návrh změny:

„Ke zvýšení úrovně hospodářské soutěže může v dlouhodobém horizontu přispět vstup na trh operátorů, kteří získali kapacitní kmitočty v rámci 5G aukce, a kteří mají za splnění podmínek nárok na národní roaming. Na základě informací získaných od relevantních subjektů na trhu, a jejich posouzení ze strany ČTÚ, se Úřad domnívá, že vstup na trh s využitím velkoobchodních služeb na základě závazku poskytnout přístup na základě národního roamingu převzatého v rámci 5G aukce však nebude realizován dříve než v roce 2025 a v některých případech pravděpodobně nebude realizován vůbec.“

Odůvodnění:

Naše společnost je držitelem přidělu rádiových kmitočtů v pásmu 3400 – 3800 MHz a jako taková je potenciálním oprávněným příjemcem závazku z národního roamingu z výběrového řízení realizovaného v roce 2017 a výběrového řízení realizovaného v roce 2019. Naše předběžné analýzy tržních podmínek na trhu mobilních služeb elektronických komunikací nicméně vedou k závěru, že ani s využitím institutu národního roamingu nebude pravděpodobně možné sestavit konkurenceschopnou maloobchodní nabídku služeb. Je tomu tak proto, že mobilní síťoví operátoři projevují spíše neochotu k plnohodnotné spolupráci v oblasti poskytování velkoobchodních mobilních služeb elektronických komunikací v regulované i neregulované oblasti. Je třeba proto počítat s bariérami při nákupu neregulovaných velkoobchodních služeb elektronických komunikací nezbytně souvisejících s poskytováním služeb regulovaných.

Jelikož obchodní propočty ve věci možného poskytování služeb elektronických komunikací na základě závazku národního roamingu, ukazují na celkovou ekonomickou ztrátovost takového podnikání, naše společnost v nedávné době zahájila neformální výběrové řízení jehož cílem je převod nebo jiné zpřístupnění práv k námi držným kmitočtům v pásmu 3400 – 3800 MHz. Vstup naší společnosti na maloobchodní trh mobilních služeb elektronických komunikací na

základě závazku národního roamingu se z tohoto důvodu jeví jako nepravděpodobný. Předpokládáme, že obdobným obtížím čelí i ostatní alternativní operátoři držící přiděl kmitočtů v pásmu 3400 – 3800 MHz.

3. Přípomínka č. 3 k řádkům 654 až 664 návrhu

Návrh změny:

*„Úřad provedl analýzu se zaměřením do budoucna v souladu s čl. 67 odst. 2 kodexu, jako příklad je možno uvést analýzu národního roamingu nebo závěry z průzkumu trhu a aplikace teorie her – všechny tyto zmiňované (a další) části analýzy poukazují na to, že se situace na trhu bez regulačního zásahu nejméně do konce roku 2024 nezmění a bude se dále zhoršovat. Bez ohledu na skutečnost, že Úřad provedl analýzu se zaměřením do budoucna, dospěl na základě analýzy trhu k časovému vymezení trhu do konce roku 2024, a pro toto období také navrhuje stanovit nápravná opatření. Dílčí závěr k časovému vymezení maloobchodního trhu: Vzhledem k výše uvedenému je časový rámec pro definování a analýzu velkoobchodního trhu stanoven do konce roku 2024, do doby, kdy je možno nejdříve, ale nikoli s jistotou, očekávat pozitivní dopady opatření nastavených v rámci aukce kmitočtů 700 MHz na trh. **Jakýkoliv skutečný efekt pozitivních dopadů jmenovaných opatření je navíc sporný i v uvedeném časovém rámci.***

Odůvodnění:

Z důvodů uvedených v naší připomínce č. 2 považujeme vstup naší společnosti na maloobchodní trh mobilních služeb elektronických komunikací jako sporný, když tento za stávajících podmínek nehodnotíme jako ekonomicky rentabilní. Předpokládáme přitom, že ke srovnatelným výsledkům dospěli i ostatní potenciální oprávnění příjemci závazku z národního roamingu. Reálné posílení konkurence na dotčeném trhu v důsledku závazku národního roamingu je tak spíše sporné.

4. Přípomínka č. 4 k řádkům 1174 až 1180 návrhu

Návrh změny:

*„Na velkoobchodním trhu MNO navzájem nesoutěží. Dle informací ČTÚ MNO neusilují o získání MVNO jako zákazníků na velkoobchodním trhu na základě konkurenčních nabídek. MVNO musí ve většině případů spoléhat pouze na nabídku jednoho MNO, vůči kterému nemají žádnou vyjednávací pozici a musí proto akceptovat jakékoli podmínky, které tento MNO požaduje. Smlouvy mezi MNO a MVNO tak obsahují pro MVNO nevýhodná ujednání vynucená ze strany MNO, která by běžný obchodní partner ve vyrovnaném komerčním jednání na efektivně konkurenčním velkoobchodním trhu nepřijal. **Nelze přitom předpokládat, že by se tento stav bez regulatorního zásahu mohl změnit.**“*

Odůvodnění:

Z pozice stávajícího MVNO potvrzujeme názor Úřadu, že smlouvy o velkoobchodním přístupu k mobilní síti obsahují nevýhodná ujednání vynucená ze strany MNO, která by běžný obchodní partner ve vyrovnaném komerčním jednání na efektivně konkurenčním velkoobchodním trhu nepřijal. Zároveň však zdůrazňujeme, že se nejedná o stav založený opomenutím či nedostatkem zájmu mobilních virtuálních operátorů. Požadavky na začlenění potřebných ochranných ustanovení (např. zabezpečení replikovatelnosti nabídek) byl v procesu

vyjednávání vznesen a odůvodněn konkrétními číselnými hodnotami, absolutně však nebyl síťovým operátorem akceptován, přičemž vyjednávací pozice MVNO neumožňuje začlenění takového ustanovení nikterak vynutit či zobchodovat. Zhoršení v tomto směru vnímáme již pod dobu několika posledních let, kulminovalo však nečekaným hromadným vypovězením velkoobchodních smluv společností T-Mobile v roce 2021 a následným jednáním o uzavření smluv nových, kdy se popsany efekt projevil velice silně.

Základní příčinou tohoto negativního stavu přitom je nedostatek jakéhokoliv smluvního přímusu mobilních síťových operátorů k uzavírání smluv s mobilními virtuálními operátory o dodávkách velkoobchodních služeb. Při nedostatku vlastní incentive MNO k uzavírání takových smluv totiž hrozí mobilním virtuálním operátorům blokáce dodatkových služeb, které jsou potřebné pro sestavení relevantních maloobchodních nabídek.

5. Připomínka č. 7 k řádkům 1122 až 1131 návrhu

Návrh změny:

*„Společnost McKinsey v uvedené studii zmiňuje jako jeden z klíčových faktorů úspěchu MVNO na trhu vyjednání a udržení kvalitní velkoobchodní smlouvy s MNO. Jako faktory kvality velkoobchodní smlouvy zmiňují zejména jednoduchou možnost renegociace smlouvy, flexibilní možnost migrace k jinému MNO, adaptabilita smlouvy na nové služby (zmiňovány jsou datové služby), nebo transparentnost smlouvy v případě změn velkoobchodních parametrů. Specificky je také jako klíčová zmiňována smluvně zabudovaná ochrana před kampaňovým snižováním cen na maloobchodě na straně MNO, tj. zabezpečení replikovatelnosti maloobchodní nabídky MNO ze strany MVNO. Na základě posouzení smluvních vztahů nezávislých MVNO v ČR s MNO je možno zkonstatovat, že jejich velkoobchodní smlouvy uvedené klíčové parametry nenaplníjí vůbec nebo jenom ve velmi malé míře. **Současné směřování trhu navíc zavdává důvod k domněnce, že daná situace se spíše zhoršuje.**“*

Odůvodnění:

Z pozice stávajícího MVNO potvrzujeme, že smlouvy o velkoobchodním přístupu k mobilní síti ani zdaleka nesplňují vymezené klíčové parametry. Zároveň však zdůrazňujeme, že se nejedná o stav založený opomenutím či nedostatkem zájmu mobilních virtuálních operátorů. Požadavky na začlenění předmětných ochranných ustanovení (např. zabezpečení replikovatelnosti nabídek) byl v procesu vyjednávání vznesen a odůvodněn konkrétními číselnými hodnotami, absolutně však nebyl síťovým operátorem akceptován, přičemž vyjednávací pozice MVNO neumožňuje začlenění takového ustanovení nikterak vynutit či zobchodovat. Zhoršení v tomto směru vnímáme již pod dobu několika posledních let, kulminovalo však nečekaným hromadným vypovězením velkoobchodních smluv společností T-Mobile v roce 2021 a následným jednáním o uzavření smluv nových, kdy se popsany efekt projevil velice silně.

6. Připomínka č. 6 k řádkům 1320 až 1327 návrhu

Návrh změny:

„ČTÚ dále uvádí, že bariéry vstupu nejsou s to omezit v rámci časového horizontu této analýzy ani závazky převzaté vybranými držiteli spektra (mobilní síťoví operátoři) v rámci 5G aukce, která proběhla v roce 2020. Ačkoliv lze očekávat, že závazek národního roamingu bude mít pozitivní vliv na úroveň hospodářské soutěže na mobilním trhu, tento pozitivní vliv nastane teprve ve chvíli, kdy některý z oprávněných zájemců o národní roaming splní podmínky pro nárok na národní roaming (tj. zejména vybuduje pokrytí vlastní sítě atd.), uzavře s poskytovatelem národního roamingu smlouvu o přístupu a následně vybuduje na základě národního roamingu relevantní velkoobchodní a/nebo maloobchodní produkty, jež bude možné uvést na trh. **Někteří oprávnění příjemci národního roamingu nicméně již teď upozorňují, že nepředpokládají, že budou schopni na základě závazku národního roamingu relevantní nabídku sestavit.**“

Odůvodnění:

Z důvodů uvedených v naší připomínce č. 2 považujeme vstup naší společnosti na maloobchodní trh mobilních služeb elektronických komunikací jako sporný, když tento za stávajících podmínek nehodnotíme jako ekonomicky rentabilní. Předpokládáme přitom, že ke srovnatelným výsledkům dospěli i ostatní potenciální oprávnění příjemci závazku z národního roamingu. Reálné posílení konkurence na dotčeném trhu v důsledku závazku národního roamingu je tak spíše sporné.

7. Připomínka č. 7 k řádkům 2916 až 2921 návrhu

Návrh změny:

„K potenciální konkurenci z řad držitelů přidělů v pásmu 3400–3800 MHz ČTÚ uvádí, že s ohledem na dostupné informace z trhu, a i na základě zkušeností ze zahraničí s procesem a efektem zavedení národního roamingu pro nového operátora je možno zkonstatovat, že uvedený vstup se s největší pravděpodobností neuskuteční v rámci časového vymezení této analýzy, tj. do 31. 12. 2024. V tomto ohledu, tak ani při uvažování existence závazků z aukce 5G kmitočtů v roce 2020 nelze v daném období shledat existenci potenciální konkurence pro současné tři MNO. **I později je pak taková konkurence sporná.**“

Odůvodnění:

Z důvodů uvedených v naší připomínce č. 2 nepředpokládáme vstup na maloobchodní trh mobilních služeb elektronických komunikací, když tento za stávajících podmínek nehodnotíme jako ekonomicky rentabilní. Předpokládáme přitom, že ke srovnatelným výsledkům dospěli i ostatní potenciální oprávnění příjemci závazku z národního roamingu. Reálné posílení konkurence na dotčeném trhu v důsledku závazku národního roamingu je tak spíše sporné.

II. STANOVISKA A NÁZORY K NÁVRHU OPATŘENÍ:

(Český telekomunikační úřad k uplatněným stanoviskům a názorům přihlédne při konečném znění opatření, avšak nevypořádává je.)

1. Stanovisko č. 1 k celému textu návrhu

Navrhovanou dočasnou regulaci relevantního trhu velkoobchodního přístupu k mobilním službám, určení podniků s významnou tržní silou a uložení dočasných povinností tak, jak je

uvedeno v předloženém návrhu opatření, vnímáme nejen jako pozitivní krok směřující k příznivější hospodářské soutěži a mitigaci extrémních tržních nerovnováh dopadajících ve formě vysokých cen i na spotřebitele. Tento krok vnímáme v současné době jako bezpodmínečně nutný pro udržitelnost jakéhokoliv dalšího fungování MVNO v České republice.

Jak vyplývá z naší obchodní praxe, velkoobchodní nabídky velkých infrastrukturních operátorů neumožňují replikaci jejich maloobchodních služeb dokonce ani bez započtení fixních nákladů MVNO a bez jakéhokoliv zisku. Tuto skutečnost jsme ve vztahu ke společnosti T-Mobile Czech Republic a.s. demonstrovali na třech různých modelových případech, aniž by naše výpočty byly ze strany této společnosti jakkoliv vyvráceny. Tato nereplikovatelnost nabídek nám znemožňuje smysluplnou účast na hospodářské soutěži v rámci maloobchodního trhu a v segmentu mobilních služeb naší společnosti působí dlouhodobě ztrátu v řádech milionů Kč ročně.

Replikovatelnost maloobchodních nabídek infrastrukturních operátorů je přitom dle dostupných dat ještě horší, než jak se podává z předložené analýzy. Je tomu tak proto, že analýza – jak sama přiznává – nereflektuje retenční a jiné „neceníkové“ nabídky velkých operátorů, které mohou mít významný vliv na chování značné části koncových uživatelů.

Ze shora uvedených důvodů platí, že podmínky vedou k rapidnímu vytlačování MVNO z trhu. V poskytování efektivních MVNO služeb brání nereplikovatelnost maloobchodních nabídek infrastrukturních operátorů vyvěrající zejména z vysoké cenové hladiny velkoobchodních služeb, nedostatečné dostupnosti datových služeb a limitujících smluvních podmínek. S ohledem na vysoké bariéry vstupu na trh a silně etablovanou pozici tří velkých MNO, není bez regulace zlepšení, ba ani udržení stávajícího stavu možné.

Datum: 19. září 2022

Jméno a příjmení, funkce oprávněné osoby:

Ing. Pavel Přeček, prokurista

Podpis oprávněné osoby*):

*) V případě zaslání tohoto formuláře elektronickou poštou nutno opatřit příslušnou datovou zprávu uznávaným elektronickým podpisem.